

104855

Sjømannsfondet**Nortraship
snøt ikke
for hyrer***Av Erling Mossige, Oslo*

Leif Vetlesen, skribent og fhv. sjømann, har 18.10. igjen fått spalteplass i Aftenposten, denne gang med en kommentar til undertegnede epistel 12.10. om Nortraships Sjømannsfond.

Saken om Sjømannsfondet fikk sin endelige avgjørelse av Høyesterett i februar 1954. Høyesterett fastslo at Nortraship ikke på noen måte hadde «snytt sjømennene for deres hyrer», slik som Vetlesen og hans proselytter ufortrødent hevder. I domspremissene forkastet Høyesterett hver eneste påstand og hvert eneste argument som prosessfullmektigen for Sjømennenes Aksjonsutvalg kom med. Retten behandlet således også den uttalelsen av juni 1953 fra det britiske Ministry of Shipping som Vetlesen i sitt innlegg siterer deler av, og som Aftenposten til og med har spandert kursiv på. Høyesterett sier om uttalelsen at den ikke har den ringeste betydning for saken.

Men Vetlesen lar seg ikke anfekte av hva Høyesterett har sagt. «Dermed var det klart,» sier han, «at Stortinget i 1948 hadde fattet sitt vedtak på feilaktige premisser. Høyesterettsdommen som falt i februar 1954, innebar da også at Stortinget hadde stått fritt. Retten kom imidlertid til at

spørsmålet om midlenes anvendelse var et skjønnsspørsmål av den art som det lå til Stortinget og ikke domstolene – å avgjøre. Dermed ble Stortingets vedtak stående.»

Det Vetlesen her sier er fri fantasi og det rene tøv. Domspremissene inneholder overhodet intet som engang tangerer det som Vetlesen anfører.

Admiral Horves initiativ, som førte til at Stortinget i 1972 bevilget krigsseilerne en æreslønn, hadde utvilsomt sitt emosjonelle utspring i saken om Sjømannsfondet. Men uansett uttalelser som falt under behandlingen av saken, var det aldri tvil om at æreslønnen hverken juridisk eller økonomisk hadde noen forbindelse med de beløp som under krigen ble tilført fondet. Nortraships Sjømannsfond ble holdt intakt.

Som dommerne i Høyesterett var inne på, var det i juni 1940 ikke mulig å tenke seg at Nortraship og sjømannsorganisasjonenes representanter skulle kunne motsette seg Ministry of Shippings krav om at de norske krigsrisikotillegg, som var fastsatt før Norge ble krigførende, måtte reguleres ned på linje med hva de britiske og øvrige allierte sjømenn oppbar. Heller ikke i dag er det vel mange som vil finne det naturlig at norske sjømenn våren 1940 skulle ha bedre betalt for krigsrisikoen enn deres allierte. Reguleringen innebar imidlertid en tilsvarende besparelse for Ministry, som ifølge tidscertepartiene deket alle krigsrisikotillegg. I denne situasjon klarte Nortraships representanter å forhandle seg frem til en avtale om at de innsparte beløp skulle avsettes til «et fond til beste for norske sjømenn etter krigen» – som Ministry i et par brev kort uttrykte det.

Uten denne løsning ville det ikke vært noen penger å få fra Ministry. 10 000 norske sjømenn eller deres etterlatte ville gått glipp av de bortimot 100 mill. kroner som etter krigen er blitt utdelt av Sjømannsfondets midler.